

MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT

Mesterházy Attila

frakcióvezető

Dr. Áder János úr

köztársasági elnök részére

Tisztelt Köztársasági Elnök Úr!

A)

A választási anyagi jog és eljárás szabályozása egy államberendezkedés sarokköve. Az Országgyűlésben tárgyalt, a választási eljárásról szóló T/8405. számú törvényjavaslat zárószavazásával és kihirdetésével befejeződik egy olyan folyamat, amely Magyarország történetében először nélkülözi a politikai konszenzust, és – újra hangsúlyozom – a társadalom többségének a támogatását is.

Köztársasági Elnök Úr – a parlamenti ülések állandó meghívottjaként – nem vett részt személyesen a választójogi rendszer átalakítására vonatkozó tervezetek vitáján. A Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselői a felszólalásaik során sorra vették, szakmailag tételesen cáfolták azokat a kormánypárti érveket, amelyekkel a választási anyagi jogi és eljárási szabályok gyökeres átalakítását magyarázták az előterjesztők. A plenáris vita jegyzőkönyveiből az is kitűnik, hogy a választási eljárásról szóló törvényjavaslat vitájában az előterjesztők vagy a Kormány képviselője egyetlen kérdésünkre sem adott választ, állításainkat nem cáfolták, csupán politikai érvekkel utasították vissza azokat.

A Magyar Szocialista Párt véleménye szerint az új választójogi rendszer antidemokratikus. Jogi álláspontunkat – amelyet e levél keretei között ismertetek – a szabályozás minden egyes kifogásolt eleme tekintetében úgy alakítottuk ki, hogy az meggyőződésünk szerint megállja a helyét az Alkotmánybíróság és az Európai Unió döntéshozó fórumai előtt is.

Országgyűlés Hivatala

1055 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

Tel.: 1/441-5556 Fax: 1/441-5974

A kormánypárti országgyűlési képviselőket a köztársasági elnök alkotmányos szerepének megfelelő kezdeményezése ettől függetlenül is politikai megfontolásra készíthetné. Másrészt a választási eljárási törvény kihirdetése előtt alkotmányos akadályként az elfogadott törvény egésze tekintetében egy elfogulatlan Alkotmánybíróság előzetes normakontrollra irányuló eljárásban hozott döntése is állhatna. Nem kétséges, hogy e lehetséges lépések közül egyikre sem kerül sor, a választási eljárásról szóló törvényt a lényegi tartalom változtatása nélkül kihirdetik.

A politikai részvételi jogok demokratikus jogállamban olyan szabályozási keretek között érvényesülnek a legteljesebben, amelyek között a polgároknak valódi, garanciákkal övezett joguk van eldönteni, hogy kire bízzák a közhatalom gyakorlását, az állam pedig ösztönzi, sőt kifejezetten segíti e jogok érvényesülését.

A választási eljárást szabályozó új törvénnyel kapcsolatos alkotmányjogi érvelésünk ismertetése előtt most a testület egyik legfontosabb megállapítását emelem ki: „a választópolgárok kizárólag az aktív választójog négyévenkénti gyakorlása révén tudnak befolyást gyakorolni a legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerv összetételére” [6/1991. (II. 28.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint „- éppen azért, mert különösen fontos állampolgári jogról van szó - akár az egyenlőség, akár az általánosság bármiféle korlátozása csak igen jelentős elvi indokból fogadható el és egyeztethető össze az Alkotmánnyal”.

Álláspontunk szerint az előzetes választási feliratkozásnak, mint a választójog gyakorlása feltételének az előírása olyan korlátozás, amely az általános és egyenlő választójog elvének sérelmével a választók szabad akaratának kifejezését elvi indok nélkül akadályozza, tehát szükségtelen.

Noha a törvényhozó széles döntési szabadsággal rendelkezik a választójogi szabályok megállapítása során, e szabályokat úgy köteles meghozni, hogy azok kizárják a rendeltetésellenes joggyakorlás lehetőségét, és a választói alapjog gyakorlásának, valamint a választás tisztaságának védelmét törvényi rendelkezésekkel garantálják. Az alapvető jogokat tiszteletben tartó és védelmező jogállamban az állam adminisztratív beavatkozásának a lehetőségét nemhogy bővíteni, inkább visszaszorítani kellene. Ennek eszközeit a joggyakorlás elősegítésére vonatkozó szabályok előírásában látja ma minden demokratikusan gondolkodó ember. Az előzetes választási feliratkozás kötelezettségének az előírása ennek teljes mértékben ellentmond.

A választási eljárás újraszabályozására nemzetközi kötelezettség nem áll fenn, és valótlán azt állítani, hogy a belső jogi szabályok csekély átalakításával (a határon kívül élő magyar állampolgárok kérelemre történő felvételének ösztönzése a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásba) a közhiteles országos nyilvántartás adataiból hivatalból összeállított névjegyzékkel ne lett volna megvalósítható a szavazás.

Ezt az érvelésünket a Kormány által benyújtott törvényjavaslat is alátámasztja. Az egyes törvényeknek a Magyar Egyszerűsítési Programmal és a területfejlesztéssel összefüggő módosításáról szóló T/9244. számú törvényjavaslat a magyarországi lakóhellyel nem rendelkező magyar állampolgárok személyes adatainak a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásba való felvételére irányuló eljárást szabályozza. Noha a nyilvántartásba vétel a külföldön élő magyar állampolgárok fokozott aktivitását igényli, az teljes mértékben arányban áll a központi nyilvántartás közhitelességéhez fűződő érdekekkel. A külföldön élő magyar állampolgárok adatainak a nyilvántartásban való rögzítése teljesen szükségtelenné teszi az előzetes választási regisztrációt. Az előzetes választási feliratkozás súlyos adminisztrációs terhet jelent a magyarországi lakóhellyel rendelkező polgárok számára, és éppen a legszegényebbeket, a kevésbé iskolázottakat, a politikai véleménynyilvánításra legnehezebben ösztönözhető polgárokat sújtja. Ez pedig összeegyeztethetetlen a demokratikus értékrenddel, a jogállamisággal, az emberek egyenlő méltóságára vonatkozó nemzetközi jogi és alkotmányos tételekkel.

B)

Az Alkotmánybíróság a határozataiban rámutatott arra, hogy az Alkotmány a választási alapelveken kívül nem tartalmaz rendelkezéseket a választójog gyakorlásának módjára nézve, s így az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer, a választási eljárás szabályainak megállapítása során [63/B/1995. AB határozat, 31/2000. (X. 20.) AB határozat]. A törvényhozó tehát szabadon határozza meg a választókerületi beosztást, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét.

Ez a széles döntési szabadság sem jogosítja fel azonban az Országgyűlést arra, hogy az Alaptörvénnyel ellentétes szabályokat állapítson meg a választójogi szabályozás kialakításakor.

A Ve. több rendelkezése az Alaptörvénybe ütközik, több esetben pedig nincs tekintettel az Alkotmánybíróság egyébként mindenkire kötelező határozataira.

Az alábbiakban az alaptörvény-ellenes megoldásokat foglalom össze:

I. A választókerületi rendszer felülvizsgálatának a mechanizmusa

A választókerületek kialakításával kapcsolatos alkotmánybírósági döntések [22/2005. (VI. 17.) AB határozat, 193/2010. (XII. 8.) AB határozat] számos eleme nem került szabályozásra a Ve.-ben, különösen a választókerületi rendszer felülvizsgálatának függetlenséget garantáló mechanizmusa. Hiányoznak a testületre, az eljárásra vonatkozó rendelkezések. Az Alkotmánybíróság szerint jogalkotói mulasztást jelent például az egyéni választókerületek területének időszakos felülvizsgálatát végző intézmény kijelölése; a felülvizsgálat idejének, rendjének és eljárásának szabályozása; a felülvizsgálat során a kiegyensúlyozottság és elfogulatlanság követelményeit biztosító törvényi garanciák előírása. Ennek elmulasztása ugyanis az egyenlő választójog alapelve és azon belül a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelmények sérelmével jár együtt.

II. A névjegyzékbe vétel intézményesítése (regisztráció)

1. Az Alaptörvény a névjegyzékbe vétellel kapcsolatos külön rendelkezések megfogalmazásával nem korlátozza a választójogot a XXIII. cikk rendelkezései szerint. Az Alaptörvény első módosításával az Alaptörvény részévé tett Átmeneti Rendelkezések viszont az Alaptörvény második módosításával ezt a korlátozást bevezette. Érdekes közjogi kérdést feszeget ez a helyzet, ti. az Alaptörvény és az Átmeneti Rendelkezések közötti ellentmondást. Mindemellett fogalmilag és formai szempontból sem tekinthető az Alaptörvény második módosítása, az új szabályozás átmeneti rendelkezésnek...

Noha a hazai alkotmánybíráskodás következetes gyakorlata szerint az alkotmányi szintű norma, ideértve az alkotmánymódosítást is, nem lehet alkotmányellenes, mégsem mehetünk el szó nélkül amellett a hazai jogalkotási gyakorlat mellett, amelyik az alkotmányi szinten vállalhatatlan rendelkezéseket magába az alkotmányi szintű normába iktatja.

Önnek a Magyar Köztársaság elnökének, már ahhoz sincs joga, hogy például az alaptörvény módosítása kapcsán akár politikai vétóval élhessen, sőt, az alaptörvény-módosítás esetleges nyilvánvaló eljárási hibái, vagyis közjogi érvénytelenség esetében sem rendelkezik vétójoggal.

Ugyanakkor rendelkezik Ön alkotmányértelmezés-kérési jogosítvánnyal, ezért kérem, fontolja meg majd alkalomadtán ennek a közjogi eszköznek az igénybevételét.

2. Az alaptörvény-módosítás ellentétes a nemzetközi jogi szabályozással (Emberi Jogok Európai Egyezménye), valamint a szabályozás az Emberi Jogok Európai Bírósága által alkalmazott szükségességi-arányossági teszt esetében már a szükségesség tekintetében elbukik, hiszen a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás létezése és a névjegyzék-készítés eddigi gyakorlata önmagában ékesen bizonyítja a regisztráció feleslegességét, pazarló, az erőforrások közjóval ellentétes felhasználását.

A személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban nem szereplő személyi kör esetében az anyakönyvi és anyakönyvezési szabályok kínálta lehetőségekkel biztosítható a választópolgárok névjegyzékbe vétele (a külföldön élővel kapcsolatosan a születése, házasságkötése, halála stb. hazailag anyakönyvezendő), ezáltal maga a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás tartalmazna adatokat a külföldön élő tekintetében, vagyis ebben a körben sem lenne szükséges megteremteni a regisztrációs kötelezettséget. Miként egyébként jelenleg az egyszerűsített honosítással magyar állampolgárokká válók esetében ez a megoldás érvényesül, s ezáltal adataik a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás részévé válnak. Az anyakönyvezés szabályai mellett az is segítség lehetne, ha minden magyar állampolgár (a lakóhelyétől függetlenül) szerepelne a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban. Erre mutat egyébként – ahogy arra fentebb hivatkoztam – az anyakönyvi szabályok tervezett módosítása is.

A nemzetiséghez tartozás különlegesadat-jellegéből és az Alaptörvény XXIX. Cikk (1) bekezdéséből következően elengedhetetlenül szükséges a regisztráció a magát nemzetiségi választópolgárnak tekintők esetében, vagyis ez az egyetlen lehetséges terepe e törvényalkotói szándéknak, s nem a teljes körű regisztráció.

3. A regisztráció eljárási részletszabályai tekintetében aránytalan a szavazás előtti 15 napos határidő megállapítása, hiszen a Ve. névjegyzék-készítési rendelkezéseiből kitűnik, hogy a mai informatikai feltételek között 2 nap is elegendő például a névjegyzékbe vételre. Ez a jogi megoldás ellentétes az I. cikk (3) bekezdésében szereplő, az alapvető jogok korlátozását érintő arányossági követelménnyel.

4. A személyes, továbbá a levélben történő regisztráció indokolatlan megkülönböztetést takar, ezáltal az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközik. Ennek a leképeződése a *Ve. 88. §-ában* megjelenő rendelkezés:

(1) A névjegyzékbe vétel iránti kérelmet a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár a lakcíme, illetve a 89. § (2) bekezdése szerinti esetben a tartózkodásának helye szerinti jegyzőhöz

- a) személyesen,
- b) az ügyfélkapun keresztül
nyújthatja be.

(2) A névjegyzékbe vétel iránti kérelmet a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár a Nemzeti Választási Irodához

- a) levélben,
- b) az ügyfélkapun keresztül
nyújthatja be.

5. A regisztráció teljes szükségtelenségét jeleníti meg a 126. § (1) bekezdése:

(1) Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik, függetlenül attól, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben.

Az ajánlás a választójog gyakorlásának immanens része, a jelzett szabály még a regisztrációs logika mentén is illogikus. A választójogosultság megosztása a regisztrációval és a nélküle végezhető tevékenységekre önkényes. Ez a megoldás az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe ütközik, az alapvető jog szükségtelen korlátozását mutatja.

6. Egyébként pedig az Alaptörvény második módosítása már hatályba lépett, noha a Ve. szerint csak a 2014. évi parlamenti választásokon kell először alkalmazni a regisztrációra vonatkozó szabályozást, vagyis az Alaptörvénnyel ellentétesen a Ve. közel másfél évig ellentétesen szabályoz, s ezáltal alaptörvény-ellenes megoldást eredményez például időközi országgyűlési és önkormányzati választásokon. A Ve. rendelkezései tehát közvetlenül az Alaptörvénybe ütköznek, sértve ezáltal a T) cikk (3) bekezdésében foglaltakat.

7. Még további elképesztő pazarlást és jogkorlátozást jelenít meg az a szabályozás [vö. 85. § (1) bekezdés], ami szerint mindig új és új központi névjegyzék készítése kötelező, vagyis fő szabály szerint az előző névjegyzéket megsemmisítik, ami újabb regisztrációra kényszeríti a választópolgárokat (noha valamennyi változást átvezetnek a névjegyzékben, például ha megváltozik a választópolgár neve, lakcíme stb.). Ez a megoldás egyrészt sérti az I. cikk (3) bekezdését, de az N) cikk (1)-(2) bekezdésével sem áll összhangban.

III. A választási kampány adminisztratív korlátozása

A kampány adminisztratív korlátozása a politikai verseny és a szabad választás korlátozását jelenti, ezáltal a pártok Alaptörvény VIII. cikk (3) bekezdésében megjelenített feladata is csorbul. A Ve. több rendelkezése sérti az Alaptörvény rendelkezéseit az alábbiak szerint:

a) 151. § (1) és (7) bekezdés:

(1) A kampányidőszakban kizárólag a közszolgálati médiaszolgáltatásban tehető közzé politikai reklám, az országgyűlési képviselők választásán országos listát állító jelölő szervezetek, illetve az európai parlamenti képviselők választásán listát állító jelölő szervezetek számára azonos feltételekkel. A politikai reklámhoz véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.

(7) Az (1) bekezdésben meghatározott médiaszolgáltatáson kívül más médiaszolgáltatásban, a szolgáltatók internetes honlapján, képújságában és teletextjében politikai reklám és politikai hirdetés közzététele a kampányidőszakban tilos.

b) 152. § (5) bekezdés:

(5) Filmszínházakban politikai hirdetés közzététele a kampányidőszakban tilos.

Az egyes hirdetési formák közötti önkényes, alkotmányjogi indokokkal alá nem támasztható megkülönböztetés sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, továbbá nem képes érvényre juttatni az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében, VIII. cikk (3) bekezdésében, valamint a IX. cikk (1) bekezdésében megfogalmazottakat. Mind a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog, mind a véleménynyilvánítási szabadság sérül, ráadásul a korlátozás ellentétes az I. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott alapjogi teszttel, valamint nem biztosítja a IX. cikk (2) bekezdésében a sajtó feladatává tett, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatást.

Ha a sajtó egy része nem jogosult politikai hirdetés közlésére, akkor ezáltal az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésében megjelenített, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választás egy, a demokratikus közélet szemszögéből fontos szegmense sérül.

IV. A közvélemény-kutatás ellehetetlenítése a szavazás előtti időszakban

A 6/2007. (II. 27.) AB határozat semmisítette meg a hatályos Ve. hasonló tárgyú rendelkezését. A testület 2007 februárjában alkotmányellenesnek találta a hatályos Ve. azon rendelkezését, amely a választásokat megelőző nyolcnapos időszakra moratóriumot írt elő a közvélemény-kutatási adatok közzétételére. A határozat indoklása szerint más a célja a kampánynak és más a közvélemény-kutatásnak: míg a kampány kifejezetten a választópolgári akarat formálására, a meggyőződés befolyásolására irányul, addig ilyen közvetlen célja a közvélemény-kutatási eredmények közzétételének nincs. A közvélemény-kutatás főként a tájékoztatást szolgálja. Az eljárás során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közvélemény-kutatás közzétételének a tilalma valóban korlátozza a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát, valamint szoros összefüggésben áll a

demokratikus közvélemény kialakulásához elengedhetetlen információszabadság alapjogával, a választópolgárok tájékozódáshoz való jogával is. Az Alkotmánybíróság szerint a véleménynyilvánítási és a sajtószabadság, illetve az információszabadság ilyen módon történő korlátozása nem fogadható el, még akkor sem, ha elismerik, hogy a közvélemény-kutatási adatok hatnak a választói magatartásra.

Megjegyezték: bár a közvélemény-kutatási felmérések nyilvánosságra hozatali korlátozásának célja a választások zavartalan lebonyolítása, és ez legitim cél, a nyolc napig tartó tilalom nincs arányban az elérni kívánt céllal.

Összefoglalva tehát a megsemmisített rendelkezés nem szükségtelenül, de aránytalanul korlátozza a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát, így alkotmányértő.

154. § (1) bekezdés:

(1) A kampányidőszak utolsó hat napján – beleértve a szavazás napján annak befejezéséig tartó időszakot is – a választásokkal kapcsolatos közvélemény-kutatás eredménye nem hozható nyilvánosságra.

Ha a 8 nap alkotmányértő volt, úgy a 6 nap is alaptörvény-ellenes az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint.

V. Titkos névjegyzék problémája

A Ve. rendelkezései nem biztosítják a névjegyzék bárki általi megtekintését (közszemlére bocsátását), ezáltal csorbul a választópolgárok azon joga, hogy ellenőrizhessék, kik élhetnek a választójogukkal. Extrém példát tekintve teljes egészében átláthatatlan, kik azok a magyarországi lakcímmel nem rendelkező, külföldön élő magyar választópolgárok. Ez a szabályozatlanság csalásokra ad lehetőséget. A Velencei Bizottság álláspontja egyértelmű: a névjegyzéket publikálni kell, ez ugyanis a szabad és valódi választás egyik sarokköve. A *Ve. 84. § (4) bekezdése* az alábbiak szerint rendelkezik: *A Nemzeti Választási Bizottság tagja a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok központi névjegyzékben nyilvántartott adataiba betekinhet, de azokról feljegyzést, másolatot nem készíthet.* Ez a rendelkezés azonban nem oldja fel a szabályozás elégtelenségét, hiszen az NVB tagja csak a külföldön élők névjegyzéki adatait ellenőrizheti, a Magyarországon élőkét nem. Megállapítható mindezek alapján, hogy a magyarországi lakcímmel rendelkezők névjegyzéke titkossá válik.

Az, hogy a választások alkalmával a névjegyzék nem tekinthető meg, a választójog szükségtelen korlátozása, ezáltal sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat. A Velencei Bizottság Code of Good Practice in Electoral Matters című dokumentuma 1.2 pontjának iii. alpontja egyértelműen rögzíti a névjegyzék közszemlére tételének a követelményét.

VI. A szavazás titkosságának a sérelme

184. § (1) bekezdés:

(1) A szavazólap kitöltésére szavazófülke áll a választópolgár rendelkezésére. A szavazófülke igénybevételére a szavazatszámoló bizottság felhívja a választópolgárt, de arra nem kötelezheti.

A szavazásnak az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésében, továbbá 35. cikk (1) bekezdésében rögzített titkosságát megjelenítő rendelkezéseibe ütközik, hogy nem kötelessége a választópolgárnak a fülkét igénybe vennie, ezáltal csorbulhat a szavazás titkossága. Az EBESZ a 2010. évi országgyűlési választások megfigyeléséről készült jelentésében – hivatkozva az ENSZ Emberi jogi bizottságának és a Velencei Bizottság dokumentumaira – külön is kiemelte a demokratikus választásokra irányadó nemzetközi standardokkal összhangban nem álló ezen gyakorlat felülvizsgálatának a szükségességét.

VII. A NVB 9 éves mandátumából fakadó problémák

A hatalommegosztás rendszeréből fakadóan maga az Alaptörvény jelöli ki azon közjogi tisztségviselők körét, akiknek a megbízási ideje éppen a hatalommegosztás elvéből következően eltér az Országgyűlés megbízási idejétől (az államfőtől kezdve az alkotmánybírákon át a Kúria elnökéig stb.). Mindezek alapján ellentétes a hatalommegosztás logikájával és ezáltal az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével az NVB tagjainak 9 éves mandátuma [vö. 20. § (1) bekezdés], valamint az is, hogy a minősített többségű döntéshozatal rendje nem az Alaptörvényből, hanem csupán egy sarkalatos törvényi rendelkezésből fakad [vö. 20. § (2) bekezdés].

VIII. A nemzetiségi delegált diszkriminálása

41. § (3) bekezdés:

(3) A Nemzeti Választási Bizottságnak az országos nemzetiségi önkormányzat által megbízott tagját csak a nemzetiségeket érintő ügyekben kell figyelembe venni a határozatképesség szempontjából.

45. § (3) bekezdés:

(3) A Nemzeti Választási Bizottságnak az országos nemzetiségi önkormányzat által megbízott tagja csak a nemzetiségeket érintő ügyekben rendelkezik szavazati joggal, egyéb ügyekben tanácskozási joggal vehet részt a Nemzeti Választási Bizottság ülésén.

Sérti a jogállamiság elválaszthatatlan részét képező normavilágosság követelményét [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] az, hogy nem határozható meg, mi a nemzetiségeket érintő ügy. Ki dönt erről a nem csekély fajsúlyú kérdéstről, maga a bizottság vagy az elnök? Szavazhatnak-e egyáltalán

ebben a kérdésben maguk az érintett nemzetiségi delegáltak? Ezek a megválaszolatlan kérdések nem elégítik ki a jogállamiságot.

A választási bizottság egységes, nem lehet megtenni, hogy vannak teljes jogú, valamint nem teljes jogú tagjai. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott, indokolatlan megkülönböztetést jelenít meg ezért a támadott szabályozás, hiszen a nemzetiségi önkormányzatok delegáltjai nem rendelkeznek minden esetben szavazati joggal, és a határozatképesség szempontjából sem vehetőek figyelembe.

IX. A választójog gyakorlásával összefüggő információkhoz jutás nehézségei

a) 86. §: *A Nemzeti Választási Iroda a miniszter rendeletében meghatározott időben és a módon tájékoztatja a választópolgárokat a választójog gyakorlásának feltételeiről és a névjegyzékbe vétel módjáról.*

Elégtelen ez a megoldás, sem az idő, sem a mód meghatározása nem nyújt megfelelő garanciát, a Magyarországon élők esetében például kötelezően levélben való tájékoztatás jelentené a legnagyobb biztosítékot arra nézve, hogy a választópolgár információhoz jusson a legmarkánsabb politikai alapjoga jövőbeni gyakorlását illetően. Ez a megoldás ellentétes a VI. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, és gátolja a demokratikus közvélemény kialakulását.

b) 89. § (2) bekezdés:

(2) A magyarországi lakcímmel rendelkező, de mozgásában egészségi állapota vagy fogyatékossága, illetve fogvatartása miatt gátolt választópolgár a magyarországi tartózkodásának helye szerinti jegyzőtől írásban kérheti, hogy a magyarországi tartózkodásának helyén keresse fel, és így biztosítsa a névjegyzékbevitel iránti kérelme személyes benyújtásának lehetőségét.

A 89. § (2) bekezdésében megjelenő szabály a garancia hiánya miatt egyrészt a normavilágosság sérelmét veti fel, másrészt a tervezett szabály célközönsége számára semmilyen biztosítékot nem tartalmaz arra nézve, hogy kérésük alapján fel is keresi őket a jegyző. E rendelkezés a garancia hiánya miatt ellentétes a jogbiztonság követelményével, ezáltal pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközik.

X. Mozgóurnás voksolás nehézségei

A mozgóurnás szavazás rákfenéjét nem oldja meg a Ve. szabályozása, hiszen egyáltalán nincs arra semmilyen garancia, hogy a mozgóurna valóban megérkezzen mindazokhoz, akik határidőben igényelték azt. Ez pedig teljesen önkényes joggyakorlathoz vezet, ráadásul a technikai feltételektől teszi függővé a választópolgárokhoz való eljutást, és nem a beérkezett kérések függvényében garantál megoldást. Ha tehát a törvényi minimumú a szavazatszámoló bizottság létszáma, akkor a

gyakorlatban életszerűtlen a mozgóurnás szavazás biztosítása. Ez a szabályozás nincs tekintettel az Alaptörvény XV. cikk (2) és (5) bekezdésében megfogalmazottakra, valamint az I. cikk (3) bekezdésébe ütközik.

Választásról választásra vissza-visszatérően problémát jelent a mozgóurnás szavazás. Miként teljesen cinikus az a rendelkezés is, miszerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott, indokolatlan megkülönböztetést kell elszenvedjenek a mozgóurnás szavazók, hiszen az ő esetükben nem adatik meg a szavazólap rontásának a lehetősége, hiszen nem elegendő a „tartalékolt” szavazólapok száma.

Vö. 188. § (2) bekezdés:

(2) Az esetleges rontott szavazólapok kicserélése érdekében a mozgóurnás szavazáshoz a választópolgárok számánál legfeljebb tízzel több szavazólapot visz ki a szavazatszámláló bizottság két tagja.

XI. A jogorvoslathoz való jog „kiüresítése”

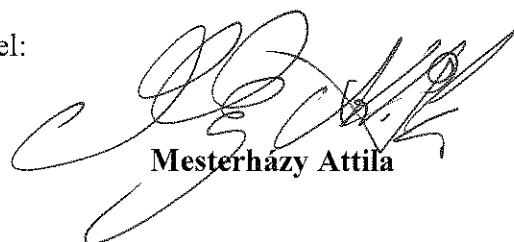
237. §:

Az Alkotmánybíróság az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt.

E rendelkezések nem eredményeznek tényleges és hatékony jogorvoslást, kizárt ennek a jogintézménynek a hatása, hat munkanap alatt esélytelen az alkotmányossági kontroll lefolytatása. Ez a jogi megoldás a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközik.

Budapest, 2012. november 26.

Üdvözlettel:

Mesterházy Attila